

Sygn. akt II Ca 513/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Piątkowska-Bidas

Sędziowie: SSO Małgorzata Klesyk

SSO Marek Boniecki (spr)

Protokolant: protokolant sądowy Beata Wodecka

po rozpoznaniu w dniu 19 czerwca 2013 r. w Kielcach na rozprawie

sprawy z powództwa M. P.

przeciwko (...) S.A. w L.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Skarżysku - Kamiennej

z dnia 13 grudnia 2012 r. sygn. I C 351/12

oddala apelację i zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 1200 (jeden tysiąc dwieście) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 513/13

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 12 marca 2012 r. M. P. domagała się zasądzenia od pozwanego (...) S.A. w L. na swoją rzecz kwoty 26 400 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości, stanowiącej jej własność, polegające na utrzymywaniu linii energetycznych.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa, podnosząc zarzuty: niewykazania legitymacji czynnej, istnienia zgody ówczesnego właściciela na posadowienie jednej z linii, nabycie służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu co do drugiej linii, niewskazanie okresu, za jaki powódka domaga się wynagrodzenia, nieudowodnienie wysokości żądania.

Wyrokiem z dnia 13 grudnia 2012 roku Sąd Rejonowy w Kielcach oddalił powództwo.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w 1982 r. powódka kupiła wraz z mężem T. P. nieruchomość położoną w G., stanowiącą działkę o numerze (...). Działka była niezabudowana, w części zalesiona, a w części stanowiła grunt rolny. Nieruchomość przylega do trasy S. – K. i ma 100 m szerokości, zaś powierzchnię ponad 4 ha. Na głębokości około 70 m od strony drogi posadowiona jest przez linia średniego napięcia. T. P. zmarł w dniu 13 grudnia 2007 r. i spadek po

nim nabyła żona M. P. oraz dzieci R. P. i I. P. po 1/3 każde z nich. Małżonkowie P. kupili nieruchomości od Skarbu Państwa z zasobu państwowego funduszu ziemi i powyżej opisane słupy zostały postawione już przed jej zakupem. Działka do tej pory jest niezabudowana. Nieruchomość sąsiaduje z gospodarstwem, na którym w latach 90. nie było elektryczności i mąż powódki na prośbę sąsiadów zgodził się na przeprowadzenie linii do ich działki. W 2001 r., na działce posadowiono 4 albo 5 słupów linii niskiego napięcia. Powódka na ostatnim terminie rozprawy sprecyzowała, że nie zgłasza żądania zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z związku z zajęciem części nieruchomości przez tę linię.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, iż powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. W pierwszej kolejności Sąd wskazał, że powódka nie wykazała wbrew przepisowi art. 6 k.c., że jest właścicielem nieruchomości. Do pozwu został dołączony uwierzytelniony przez pełnomocnika powódki odpis księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) wydany w dniu 11 grudnia 2008 roku. Pomimo odroczenia pierwszego terminu rozprawy i zakreślenia terminu do uzupełnienia wniosków dowodowych powódka nie uzupełniła tego braku i złożyła jedynie odpis postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po jej zmarłym mężu, nie składając aktualnych dokumentów świadczących o tym, kto jest właścicielem gruntu zajętego przez urządzenia elektroenergetyczne. Ponadto Sąd wskazał, iż powódka nie wykazała zasadności zgłaszanych roszczeń. Pozwany w sposób szczegółowy opisał chwilę posadowienia linii średniego napięcia, przedkładając dokumenty, z których wynika, że istnieje ona od ponad 30 lat. Powódka słuchana informacyjnie nie zakwestionowała faktu, że w dacie zakupu nieruchomości rzeczona linia już istniała, a co więcej na rozprawie w dniu 4 grudnia 2012 roku przyznała, że stan słupów wskazuje na znaczny wiek linii. Skoro więc linia energetyczna średniego napięcia, przebiegająca przez nieruchomość oznaczoną numerem (...) istniała według oświadczenia samej powódki jeszcze przed datą zakupu nieruchomości, czyli przed 1982 rokiem, której to okoliczności podnoszonej przez pozwanego powódka nie kwestionowała, doszło zgodnie z twierdzeniami strony pozwanej do zasiedzenia służebności. Z powyższych względów żądanie powódki o zasądzenie na jej rzecz wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z gruntu oznaczonego numerem ewidencyjnym (...) przez pozwanego Sąd uznał za nieusprawiedliwione co do zasady i dlatego oddalił powództwo.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka, zaskarżając powyższy wyrok w całości i zarzucając:

- 1) naruszenie przepisów prawa materialnego, poprzez błędną wykładnię tj. przepisu art. 230 k.c. – przez przyjęcie przez Sąd, że pozwany korzystający z nieruchomości powódki nie jest zobowiązany do zapłaty wynagrodzenia z tego tytułu;
- 2) sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału – poprzez przyjęcie, iż powódka nie wykazała swej legitymacji czynnej do dochodzenia roszczeń objętych pozwem.

Wskazując na te podstawy, apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 26 400 wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz kosztami postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy i czyni je podstawą również własnego rozstrzygnięcia. Podstawa faktyczna zaskarżonego orzeczenia w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia nie została przez skarżącą zakwestionowana dotyczyła bowiem okoliczności między stronami bezspornych.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Rejonowego, iż powódka nie wykazała legitymacji czynnej w rozpoznawanej sprawie. Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przepis ten określa zatem rozkład ciężaru dowodu, przez wskazanie zarówno podmiotu, na którym ciężar dowodzenia spoczywa, jak również przedmiotu dowodzenia, tj. takich faktów, których wystąpienie wywołuje skutki prawne. W nauce prawa postępowania cywilnego, jak i w praktyce sądowej przyjmuje się, że legitymacja procesowa jest właściwością podmiotu, w stosunku do którego sąd może rozstrzygnąć o istnieniu albo nieistnieniu indywidualno-

konkretnej normy prawnej przytoczonej w powództwie. Legitymacja procesowa jest więc zawsze powiązana z normami prawa materialnego. Sąd dokonuje oceny istnienia legitymacji procesowej strony w chwili orzekania co do istoty sprawy. Brak legitymacji procesowej zarówno czynnej, jak i biernej prowadzi do wydania wyroku oddalającego powództwo (por. H. Pietrzkowski, Zarys metodyki pracy sędziego w sprawach cywilnych, Warszawa 2007, s. 112). W rozpoznawanej sprawie do pozwu złożonego w dniu 12 marca 2012 r. dołączony został odpis księgi wieczystej Nr (...) z dnia 11 grudnia 2008 r., z którego wynika, iż działka numer (...) wchodziła w skład majątku wspólnego T. i M. małżonków P.. Pomimo odroczenia pierwszego terminu rozprawy i zakreślenia terminu do uzupełnienia wniosków dowodowych powódka nie uzupełniła tego braku i złożyła jedynie odpis postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po T. P., nie przedkładając aktualnych dokumentów, kto jest właścicielem gruntu zajętego po urządzenie elektroenergetyczne. Tym samym powódka nie sprostowała obowiązkowi udowodnienia istnienia po jej stronie legitymacji czynnej. Podkreślenia wymaga, że strona pozwana od początku procesu kwestionowała aktualność tytułu własności powódki. Zwrócić przy tym należy uwagę na dwa elementy. Po pierwsze, roszczenie oparte na przepisie art. 225 k.c. przysługuje wyłącznie właścicielowi. Po wtóre, skoro powódka nie sprecyzowała, za jaki okres domaga się wynagrodzenia, nie jest wiadome, czy w tym czasie była właścicielem (współwłaścicielem) przedmiotowej nieruchomości.

Mając powyższe na uwadze, skoro powódka nie wykazała legitymacji procesowej czynnej do dochodzenia roszczenia z tytułu zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z gruntu, Sąd Rejonowy słusznie oddalił niniejsze powództwo.

Chybiony jest także zarzut naruszenia prawa materialnego, tj. przepisu art. 230 k.c. poprzez przyjęcie przez Sąd, że pozwany korzystając z nieruchomości powódki nie jest zobowiązany do zapłaty wynagrodzenia z tego tytułu z uwagi na zasiedzenie przez pozwanego służebności przesyłu. Z uwagi na skuteczność zarzutu niewykazania legitymacji czynnej, niejako na marginesie zauważyć należy, że powódka domagała się wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości, a zatem skonstruowała roszczenie uzupełniające. Czym inny jest natomiast żądanie zasądzenia wynagrodzenia za istniejącą już służebność. Godzi się w tym miejscu zauważyć, że kwestia możliwości dochodzenia wynagrodzenia w przypadku zasiedzenia służebności nie jest oczywista. Reasumując, wobec związania Sądów obu instancji podstawą faktyczną żądania zgłoszonego przez profesjonalnego pełnomocnika, za niedopuszczalne w świetle art. 321 §1 k.p.c. w zw. z art. 187 §1 pkt 2 k.p.c., uznać należałoby rozważanie, czy powódce nie należy się wynagrodzenie z innego tytułu.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, iż powódka w żadnym stopniu nie wykazała wysokości swojego żądania, mimo zakwestionowania żądanej kwoty już w odpowiedzi na pozew. To na stronie powodowej, zgodnie z powoływaną już wyżej regułą dowodzenia, spoczywał ciężar wykazania wysokości roszczenia. Bez znaczenia jest tutaj okoliczność zgłoszenia wniosku o wydanie wyroku wstępnego, albowiem żadna ze stron nie może antycypować rozstrzygnięcia Sądu w tym zakresie.

Z uwagi na powyższe, kwestia ewentualnego nabycia służebności przez zasiedzenie nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia. Ubocznie zatem jedynie zauważyć należy, iż Sąd Okręgowy podziela pogląd, że przed dnia 1 lutego 1989 r. państwowa osoba prawna nie była samoistnym posiadaczem nieruchomości w zakresie służebności przesyłu. Nie oznacza to jednak, że służebności takiej nie mógł nabyć przez zasiedzenie Skarb Państwa, na rzecz którego władztwo było wykonywane.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy oddalił apelację jako niezasadną na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 391 §1 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. zasądzając od powódki na rzecz powoda kwotę 1200 złotych, na którą złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika obliczone na podstawie §13 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. §6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

SSO M. Klesyk SSO E. Piątkowska - Bidas SSO M. Boniecki

Zarządzenie: doręczyć odpisy wyroku z uzasadnieniem pełnomocnikom stron.